

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Відділення педагогіки та фінансово-інформаційної діяльності
Циклова комісія викладачів економіки та підприємницької діяльності**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2. ЕКОЛОГІЯ

освітньо-професійна програма **Фінанси і кредит**
підготовки **фахових молодших бакалаврів**
галузь знань **07 Управління та адміністрування**
зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок**

Вінниця 2024

Робоча програма освітнього компонента 2. Екологія з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

РОЗРОБНИК:

Галина ШЕРШУН, спеціаліст I категорії, викладач

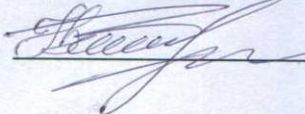
СХВАЛЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова канд. пед. наук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

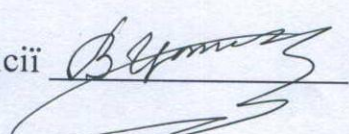
Гарант освітньо-професійної програми Фінанси і кредит

 канд. економ. наук, голова циклової комісії
Наталія БАКАЛОВА

«29» серпня 2024 р.

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії
викладачів економіки та підприємницької діяльності

«28» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова циклової комісії Валентина ЦЕЛОМУДРА

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Статус освітнього компонента: Обов'язковий		
	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок			
Змістових модулів -	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 1-ий		
		Семестр: 1-ий		
Лекції 24 год		Семінар 6	Практ. 4	
Самостійна робота 56 год				
Вид контролю: залік				
Загальна кількість годин - 90				
Тижневих годин для денної форми навчання 1 семестр: аудиторних- 2, самостійної роботи здобувача освіти – 2,6;				

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета освітнього компонента:

формування базової природничо-наукової компетентності здобувачів освіти шляхом засвоєння системи інтегрованих знань про закономірності функціонування живих систем, їх розвиток і взаємодію, взаємозв'язок із довкіллям; оволодіння методологією пізнання живої природи; цінності таких категорій, як знання, життя, природа, здоров'я; свідомого ставлення до природи як універсальної, унікальної цінності; застосування знань з екології у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності, оцінювання їх ролі для збалансованого розвитку людства, науки та технологій.

Завдання:

— оволодіння учнями термінологічним апаратом та екології, засвоєння предметних знань та усвідомлення суті фундаментальних ідей, принципів, основних законів і закономірностей, що дають змогу зрозуміти неперервність життя та його нерозривний зв'язок з довкіллям;

— набуття досвіду практичної та пошуково-дослідницької діяльності, здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки при застосовуванні набутих знань у процесі пізнання світу та уміння представляти отриманні результати;

— використання набутих знань, навичок та умінь у повсякденному житті для оцінки впливу факторів довкілля, наслідків своєї діяльності для збереження власного здоров'я та безпеки інших людей;

— розвиток особистої відповідальності за стан довкілля, формування ціннісних орієнтацій на збереження природи, розуміння необхідності узгодження стратегії природи і стратегії людини на основі ідеї універсальності природних зв'язків та самообмеженості, подолання споживацького ставлення до природи.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного суспільства) та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати, моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі

знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

2.2.2. Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами законодавства.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

РН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати: Знання та розуміння фундаментальних принципів екології, основних законів та закономірностей, володіння основним термінологічним апаратом, що дозволяє розуміти принципи функціонування організмів.

Розуміння місця екології в системі природничих наук, її роль у створенні загальної картини світу, визначенні місця людини в природі та сталому розвитку людства.

вміти: Усно, письмово, із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до контексту використовувати екологічні терміни та поняття.

Давати визначення, пояснювати та наводити приклади для основних екологічних законів, закономірностей, правил.

Перекладати на рідну мову предметні іншомовні тексти та усні повідомлення; іноземною мовою формулювати твердження та формувати інформаційні повідомлення за визначеними предметними темами.

Застосовувати прості математичні обчислення та моделі при аналізі екологічної інформації, у тому числі з елементами математичної статистики.

Застосовувати методи графічного аналізу та представлення та екологічних закономірностей.

Пояснювати явища живої природи із застосуванням елементів наукового методу пізнання.

Ідентифікувати чинники негативного впливу на довкілля та оцінювати наслідки технологічної діяльності людини на довкілля.

Створювати інформаційні продукти, спрямовані на поширення, донесення та роз'яснення актуальних наукових питань якості довкілля та збалансованого розвитку людства.

Вміти концентруватися на вирішенні поставленої задачі, проводити самоконтроль якості виконання завдань.

Вміти самостійно вишукувати нову інформацію, необхідну для формулювання обґрунтованих висновків щодо особливостей функціонування екосистем.

Знати принципи та вміти організовувати культурно-масові екологічні та просвітницькі заходи із залученням інших осіб.

Проводити критичне оцінювання власного внеску, та ролі окремих членів команди у досягненні спільного результату при виконанні групових завдань та масових заходів.

Дотримуватися принципів ощадливого та раціонального використання ресурсів з метою збереження здоров'я та покращення стану довкілля.

Використовуючи засоби мистецтва створювати творчий продукт, який розкриває актуальні наукові питання проблеми збереження здоров'я, якості довкілля та збалансованого розвитку людства.

3. Програма освітнього компонента

Тема 1. Вступ. Історія розвитку екології.

Предмет, завдання сучасної екології. Зв'язки екології з іншими науками.
Методи екологічних досліджень

Тема 2. Аутоекологія (факторіальна екологія).

Організм та середовище. Основні середовища існування. Екологічні фактори та їх класифікація. Основні екологічні закони.

Тема 3. Демекологія (екологія популяцій).

Поняття про ареал виду та про популяцію. Динамічні та статистичні показники популяцій.

Тема 4. Синекологія.

Поняття про біомасу, біоценози, біогеоценоз, біоми, екосистеми. Структура біогеоценозів. Екологічні піраміди.

Тема 5. Поняття про атмосферу її склад, будову, значення.

Екологічні проблеми повітряного середовища: парниковий ефект, озонова діра, смог, кислотні дощі, ядерна ніч та зима. Заходи боротьби із забрудненням атмосфери.

Тема 6. Гідросфера її склад, джерела забруднення.

Види забруднення води. Методи очищення води. Охорона вод Світового океану.

Тема 7. Літосфера її забруднення.

Екологічне значення ґрунтів. Екологічні проблеми ґрунтів. Охорона ґрунтів, рекультивація земель.

Тема 8. Біосфера її склад і властивості.

Походження життя на Землі, еволюція людини. Вчення Вернадського про ноосферу.

Тема 9. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на довкілля.

Забруднення та їх класифікація. Основні джерела антропогенного забруднення.

Тема 10. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Екологічна експертиза, моніторинг, нормування, паспортизація, ліцензування. Природно-заповідний фонд.

Тема 11. Екологічні проблеми України та її регіонів.

Природно-ресурсний потенціал. Стан навколишнього природного середовища України.

Тема 12. Теоретико-методологічні засади сталого розвитку суспільства.

Міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			самост. робота
			лекції	семінари	практичні	
1 семестр						
Тема 1. Вступ. Історія розвитку екології. Лекція 1. Предмет, завдання сучасної екології. Зв'язки екології з іншими науками. Методи екологічних досліджень	8	2	2			6
Тема 2. Аутоекологія (факторіальна екологія). Лекція 2. Організм та середовище. Основні середовища існування. Екологічні фактори та їх класифікація. Основні екологічні закони.	6	2	2			4
Практичне заняття № 1 «Абіотичні екологічні чинники середовища»	2	2			2	
Тема 3. Демекологія (екологія популяцій). Лекція 3. Поняття про ареал виду та про популяцію. Динамічні та статистичні показники популяцій.	6	2	2			4
Тема 4 . Синекологія. Лекція 4. Поняття про біомасу, біоценози, біогеоценоз, біоми, екосистеми. Структура біогеоценозів. Екологічні піраміди.	6	2	2			4
Семінарське заняття № 1	2	2		2		
Тема 5 Поняття про атмосферу її склад, будову, значення. Лекція 5. Екологічні проблеми повітряного середовища: парниковий ефект, озонна діра, смог, кислотні дощі. Заходи боротьби із забрудненням атмосфери.	6	2	2			4
Практичне заняття № 2 «Забруднення атмосфери викидами автотранспорту»	2	2			2	

Тема 6. Гідросфера її склад, джерела забруднення. <i>Лекції 6.</i> Види забруднення води. Методи очищення води. Охорона вод Світового океану.	6	2	2			4
Тема 7. Літосфера її забруднення. <i>Лекція 7.</i> Екологічне значення ґрунтів. Екологічні проблеми ґрунтів. Охорона ґрунтів, рекультивація земель.	6	2	2			4
Тема 8. Біосфера її склад і властивості. <i>Лекція 8.</i> Походження життя на Землі, еволюція людини. Вчення Вернадського про ноосферу.	6	2	2			4
<i>Семінарське заняття № 2</i>	2	2		2		
Тема 9. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на довкілля. <i>Лекція 9.</i> Забруднення та їх класифікація. Основні джерела антропогенного забруднення.	8	2	2			6
Тема 10. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. <i>Лекція 10.</i> Екологічна експертиза, моніторинг, нормування, паспортизація, ліцензування. Природно-заповідний фонд.	8	2	2			6
Тема 11. Екологічні проблеми України та її регіонів. <i>Лекція 11.</i> Природно-ресурсний потенціал. Стан навколишнього природного середовища України.	8	2	2			6
Тема 12. Теоретико-методологічні засади сталого розвитку суспільства. <i>Лекція 12.</i> Міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища.	6	2	2			4
<i>Семінарське заняття № 3</i>	2	2		2		
Усього годин за ОК	90	34	24	6	4	56

5. Теми семінарських занять

N з/п	N теми	Назва теми	К-ть год.
1	4	Основи теоретичної екології	2
2.	8	Прикладні аспекти екології	2
3.	12	Стратегія і тактика збереження та стабільного розвитку життя на Землі	2
Разом			6

6. Теми практичних занять

N з/п	N теми	Назва теми	К-ть год.
1	2	Абіотичні екологічні чинники середовища	2
2.	5	Забруднення атмосфери викидами автотранспорту	2
Разом			4

7. Теми лабораторних занять не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

N з/п	N теми	Назва теми	К-ть год.
1	1	Вступ. Історія розвитку екології.	6
2.	2	Аутекологія (факторіальна екологія).	4
3.	3	Демекологія (екологія популяцій).	4
4.	4	Синекологія.	4
5.	5	Поняття про атмосферу її склад, будову, значення.	4
6.	6	Гідросфера її склад, джерела забруднення.	4
7.	7	Літосфера її забруднення.	4
8.	8	Біосфера її склад і властивості.	4
9.	9	Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на довкілля.	6
10.	10	Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.	6
11.	11	Екологічні проблеми України та її регіонів.	6
12.	12	Теоретико-методологічні засади сталого розвитку суспільства.	4
Разом			56

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента Фінансовий облік спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні освітньої компоненти, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з освітнього компонента Фінансовий облік застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, так і практичної.

3. Імітаційне навчання, основою якого є імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.

4. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові ігри, імітаційні вправи тощо).

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність.

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: екзамен; тести; аналітичні звіти, реферати; презентації результатів виконаних завдань та

досліджень; студентські презентації; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Критерії та засоби оцінювання

запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, практичні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно» – здобувач освіти вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує процеси управління; глибоко засвоїв основні поняття та категорії економіки та фінансів, вміло користується понятійним апаратом; чітко знає вимоги до змісту та основних економічних категорій. Використовує різноманітні джерела знань. Систематично поповнює знання, вміє застосовувати їх при вирішенні професійних питань.
Оцінка «добре» – здобувач освіти володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточна аргументація. Має знання про зміст та основні поняття економіки, фінансів та інформаційних систем, програмування, добре орієнтується у процесах

автоматизації та фінансування.

Оцінка «задовільно» – здобувач освіти користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань, слабо знає основні економічні поняття, недостатньо користується понятійним апаратом дисципліни. Студенту важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтувань власного погляду.

Оцінка «незадовільно» – здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, не володіє практичними навичками.

11. Список рекомендованих джерел

11.1. Базова

1. Серебряков В.В., Заверуха Н.М., Скиба Ю.А. Основи екології : підручник. Каравелла, 2023. 217 с.
2. К. М. Задорожний, О. М. Утєвська. Біологія і екологія : підруч. Для 10 кл. Закл. Заг. Серед. Освіти / Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 240 с.
3. К. М Задорожний, .Біологія і екологія : підручник для 11-го класу (рівень стандарту) /. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 208 с.
4. Мягченко О.П. Основи екології. Підручник. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.

11.2 Допоміжна

1. Санковська І., Дмитренко С. Екологія. Наскрізна лінія в освіті. Шкільний світ, 2018. 112 с.
2. Бедрій Я.І., Білінський Б.О., Івах Р.М., Козяр М.М. Промислова екологія. Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2018. 374 с.
3. Основи екології. Методичні матеріали для проведення семінарських, практичних занять з дисципліни «Основи екології». Укладач : І.Ю. Фекета. Ужгород: видавництво ФОП Бреза А.Е., 2020. 55 с.

11.3 Інформаційні ресурси

1. <https://mepr.gov.ua/>
2. <https://www.ecoleague.net/>
3. <http://www.donoenc.com.ua/>
4. <https://wownature.in.ua/>
5. <https://ecoaction.org.ua/>